

Csoportélet

Túra a Szlovénia karsztvidékein

(Parrag Tibor)

Egyesületünk öt tagja (Kertes Erika, Márton Gábor, Tegzes Zoltán, Schneider Károly, Parrag Tibor) 1999. júliusában egy hetes szlovéniai túrán vett részt. A túra célja az volt, hogy megismerkedjünk a klasszikus karszt felszíni és felszín alatti jelenségeivel. Mivel Szlovéniában is, akárcsak hazánkban, a barlangok védettek és a túrázásnak szabályai vannak, jobbnak láttuk, ha előzetesen felvesszük a kapcsolatot helyi barlangászokkal. Végül is Joze Zumer és Tomas Zorman vállalta, hogy kis időre kalauzunk lesz.

A szálláshelyünk a Skocjani-barlang közelében volt, innen jártuk be a Kras-hegységet és innen indultunk távolabbi túrákra is. Idegenforgalmi barlangok közül természetesen meglátogattuk a Postojnai-, és a Skocjani-barlangot. Postojnán nemcsak a hatalmas méretek és a cseppkövekben bővelkedő termek, folyosók vívták ki csodálatunkat, hanem az professzionálisan szervezett turistavezetés és több, barlangbarát kiépítési mód is, például olyan falazások, ahol a betonnak kívülről nyomát sem lehetett látni, vagy a sötét háttérbe szinte észrevehetetlenül beleolvadó korlátok. Sajnos a belépőjegy ára láttán is leesett az állunk. A Skocjani-barlangot külön vezetővel sikerült megtekintenünk, aki a barlangot régóta ismeri és igen érdekes vezetést tartott nekünk. A kíséretében a barlang olyan részeire is lemegettünk, ami ma már nem turistaszakasz. Sajnos a Hankajev-csatornába nem kaptunk belépési engedélyt. Helyette azonban a Reka partján (és felette) átmehettünk Skocjan falu alatt, belülről láthattuk a Kis- és Nagy-dolinát, megnézhattunk több, a szakadéktöbrök falában nyíló kisebb barlangot. Azoknak az utaknak a nagy része, ahol közlekedtünk ma le vannak zárva a nagyközönség előtt és bizony néha elállt a lélegzetünk, amikor egy félig leszakadt híd gerendáin kellett átegyensúlyoznunk a folyó fölött.

Szintén félig-meddig turistaként néztük meg a Kras-hegységben barlangokat. Itt csak minimális kiépítés van (egy-két járda, korlát, ösvény), az előre bejelentkező látogatókat egy helyi barlangász (jelen esetben Joze barátunk) vezeti körbe a barlangban minimális belépődíj ellenében. Ezekon a barlangtúrákon igazán sokat lehet tanulni, ugyanis nem a turistáknak szánt szokványos idegenvezetői szöveg hangzik el, hanem komoly ám közérthető szakmai vezetés, ami a barlang geológiájától az élővilágáig mindent felölel. A kis létszámú, érdeklődőkből álló csoport azt is lehetővé tette, hogy egy érdekesnek ígérkező témát részletesebben is megbeszéljünk a vezetőnkkel.

A legnagyobb élményt a Planina-barlangban tett látogatásunk jelentette. A közeli barlangtani intézetből kölcsönzött gumicsónakokkal érkeztünk meg a forrásbarlang bejáratához. A barlang méretei (kb. 30 m átmérőjű bejárat) már itt tiszteletet keltettek. Kezdetben a barlang falába vájt ösvényen haladtunk és ahol a barlang két ága találkozik, mi a jobb oldaliban folytattuk a túrát. Kb. fél kilométer után lemásztunk a folyóhoz és némi szerencsétlenkedés után sikerült felpumpálnunk a csónakokat. Innen kb. egy órányi evezés következett a jobbár csendes sodrású, kb. 15-20 m széles folyón. Karbidlámpáink fénye elveszett a 20-30 m magas terem homályában, csak Joze barátunk szupererős reflektora világította meg időnként a fölénk tornyosuló mennyezetet és néhol az olasz megszállók által épített hidak és járdák romjait. a Postojna irányából érkező tiszta vízben rengeteg barlangi gőtével találkoztunk, amikor azonban fényképezni szerettük volna őket meglepő gyorsasággal tűntek el a kövek között. Egy kilométer után értük el a végponti szifont. Innen fölmászva egy száraz oldalágban folytattuk a túrát, ahol nem csak a méretek, hanem a gazdag cseppkódítás is kínált bőséges látnivalót. A cseppkövek között műanyag szalaggal jelölt ösvény vezetett, ezt Joze irányításával megigazgattuk, ahol kellett visszahelyeztük az eredeti helyére és összeszedtük az itt található szemetet és elhasznált karbidmaradékot.

Hasonló takarítást végeztünk a Kras-hegységben található Martinska-barlangban is. A sűrű bozót mélyén megbúvó barlang a helyi viszonyok szerint nem számít túl nagynak a maga fél kilométeres hosszával ám gazdag cseppkövesedésével igen látványos volt. A barlang egy ma már inaktív patakos barlang lehetett, jórészt vízszintes járatokkal és egy kisebb, kb 15 méteres ereszkedéssel. Sajnos a belső részein sok, a felelőtlen barlangászok által szétdobált szemét és karbidkupac csúfította el a látványt. Mintegy "túravezetési díj" csoportunk összeszedte a hulladékot, lemosta a beszennyezett részeket.

A másik barlang, amit a Skocjani-barlang közelében látogattunk meg a Musja-jama (Légy-barlang) volt. A barlang feltehetően a Reka-folyó egy régi járata, ami mára tető helyzetbe került, inaktívvá vált és egy részén felszakadt. A barlangba ma ezen a felszakadt körtön keresztül lehet beereszkedni és mintegy 50 méter vertikális rész után érjük el a barlang alját borító törmelékhalom. A barlang egyik érdekessége az, hogy ez a felszakadás már igen régóta ismert és feltehetően valamikor kultikus helyként szolgált, ugyanis a barlangból igen értékes régészeti leletek kerültek elő, többek között egy bronzkori vas kard, ami a vezetők szerint az egyik legrégebb ismert európai vas fegyver. Ilyen dolgokat sajnos mi nem láttunk, egy rozsdásodó fél Zastava képviselte korunkat. A barlang másik nevezetességei a heliktitek. Az üreg mennyezetén, biztonságos magasságban több méteres sztalagmitok nőttek, amiket a deciméteres nagyságot is elérő girbegurba heliktitek egészen kaktuszszerűvé varázsoltak.

A felszíni túrák közül a skocjani Kis- és Nagy- dolinában tett sétánk, valamint a Rakov Skocjan nevű karsztos völgy meglátogatása volt emlékezetes.

Barlangnapok a Bükk-fennsíkon (Sebesvíz)

(dr. Montskó Péter)

Egyesületünk hét fővel vett részt az 1999-es barlangnapokon Sebesvízen. A bükk hegység meglehetősen távol fekszik kutatási területünkől, ezért ide ritkán jutunk el, a rendelkezésre álló két napon igyekeztünk minél több barlangot meglátogatni. Szombaton délelőtt a Balekina-barlangot kerestük föl. Az első csoport voltunk amelyik a táborból elindult és délre már be is jártuk a barlang minden elérhető pontját. Ennek a barlangnak különös szépsége a változatos színvilág és a végponton található heliktitek. Délutánra jelentkeztünk a Fekete-barlangba szervezett túrára. Itt néhányan már jártunk, de csak a Ramszesz-teremig. Nekik is óriási élményt jelentett a folytatás. Ennek a barlangnak lenyűgöző méretei tettek ránk mély benyomást. A barlangból kiérve már besötétedett, épp ekkor kelt fel a telihold és a június végi erdő tele volt szentjánosbogarakkal. A második napon az István-lápai barlangot szerettük volna megtekinteni, nagy várakozásunk ellenére erre sajnos nem került sor, a vezetőnk ugyanis nem találta meg a barlang bejáratát. Rövid tárgyalás után úgy döntöttünk, hogy a Szepesi-barlanggal kárpótoljuk magunkat. Nagyon jó hangulatú túrát tettünk a patakos ág hosszabb szakaszát végigjárva. Az utolsó napon este sötétedésig még egy felszíni túrát tettünk a fennsíkon Jávorkút környékén. Mint az előző évben most is meghosszabítottuk a túrát egy nappal, ennek során felkerestük a Kis-Fennsíkot, ezután a Bükk északi lábánál az Upponyi-szorost. Meglátogattuk a Damasa-szakadékot, ami számunkra egész különleges élmény volt. A patak völgyön belül helyezkedik el egy nagy andezitrög, amelyben olyan mély és tágas repedések találhatók, amelyek felérnek egy kisebb zsombollyal. Egyetlen hiányosságunk volt, hogy ide nem hoztunk köteleket, így az állítólag közel 0 fokos mikroklímájú fenékre nem jutottunk le. Odakint pedig tombolt a kánikula.